

El San Giorgio poc després d'embarancar. Encara es pot veure la xemeneia fumejant. Foto: Josep Esquirol, AHE.

La càrrega no va poder ser recuperada com tampoc s'aconseguí reflotar el vaixell. El vapor es trobava sobre uns esculls, gairebé unit a terra, la popa inundada fins el pont i la bodega amb un metre d'aigua. L'Ajudantia de Marina de Roses informà d'aquesta situació i arribà a la conclusió que *"...como sólo hay unas ocho brazas de fondo se hace difícilísimo salvamento. Prosiguen trabajos"*⁷. Al cap de cinc dies, el 24 de setembre, un fort temporal de llevant acabà trencant el vaixell en dos i l'envià al fons.

El San Giorgio va ser desballestat en part els anys vint per Kontos, un famós bus grec afincat a Cadaqués i, posteriorment, l'estiu de 1954, per una empresa de Barcelona. El vapor va ser dinamitat i la ferralla, extreta per bussos, transportada amb barques a l'Escala. Segons Enric Trilla, en Papat i l'avi Batista, entre altres, treballaren en el transport de les restes del San Giorgio. Un dels bussos fou l'escalenc Joan Torras.

27.- 13 DE DESEMBRE DE 1920. BENIGNO BUENO

El mercant *Benigno Bueno*, un pailebot de fusta de 200 tones de desplaçament propulsat a vela i a motor, fou construït a la drassana barcelonina BBG de Can Tunis i varat per primera vegada el primer trimestre de 1920. La seva curta vida pel mediterrani seria de menys d'un any. El dilluns 13 de desembre següent embarrancava a la punta de la Casa Gran de l'Escala a causa d'un temporal. La revista quinzenal *Costa Brava*, dirigida per Joanet Ballesta "Calafat" ens assabenta de l'accident:

"EMBARRANCAMENT.- El dia 13, a dos quarts de nou del vespre, el veler <Benigno Bueno> de matrícula de Barcelona, va embarrancar al lloc d'aquesta vila conegut per Darrerera la Casagran. Sentit per alguns veïns la veu d'alarma que donaren els tripulants, s'escampà tot seguit per tot el poble la nova de la desgràcia, acudint-hi molta gent i procedint tot seguit al salvament. Per ésser molt aprop de les roques, car sols en distava uns pocs metres, fou molt fàcil transportar els mariners a terra, lo que s'efectuà per mitjà d'una corda, per on s'anaven arriant dits mariners i qual corda, amarrada a la popa del veler, era sostinguda a l'altre cap, per una munió de gent. A mida que anaven arribant a terra eren conduïts a la Casa Gran, on els posaren al costat del foc encès per a que reaccionessin i on els hi canviaren la roba molla que portaven per altra de aixuta que alguns bons veïns oferiren. Després foren acompanyats a un hostal on soparen i passaren la nit. La tripulació estava composta de sis homes".

En el següent número de la revista es donava compte de l'espoli que havia sofert el vaixell, tot recriminant la passivitat del delegat de marina local i del jutge municipal:

"D'UN NAUFRAGI.- En nostre passat donàrem compte del naufragi del veler <Benigno Bueno>. Bueno; ara ens cal afegir que aquell naufragi n'ha portat d'altres. Ha portat el naufragi de la nostra respectable autoritat de marina, que, en compliment del seu deure s'ofegà en una mar de suor,

buscant els autors de les desaparicions de les desferres del veler, desaparicions que sí no que sap tothom que foren ser humans els que ho feren desaparèixer, per veure-ho tothom (menys els encarregats de vetllar per elles) hauriem de creure que desaparegueren miraculosament. No parlem del naufragi de nostra primera autoritat judicial, que es queixa al veure's impotent per a guardar algunes poques restes que se li confiaren de l'aludit veler, perquè ja fa temps que ha naufragat. I ha naufragat perquè d'ençà que es troba investit amb el càrrec de primer magistrat de nostra vila, ha oblidat quasi sempre els deures que li imposava la dita investidura i aquest oblit li ha portat la pèrdua d'aquell principi d'autoritat moral, indispensable a tot bon jutge. Així doncs, avui, per consolar-lo, se li pot dir que recordi l'adagi aquell que diu que en el pecat ha trobat la penitència.

I per a que tothom pugui formar-se una idea de lo que n'ha quedat del veler, bastarà sols dir que amb prou feines hi han deixat el ossos. Es veu que posats a fer les coses, van volguer que la feina fos ben acabada".

En l'edició de 15 de febrer de 1921, *Costa Brava* encara parlava de les restes del Benigno Bueno: *"...Ja seria hora de que s'acabés la exhibició de dites desferres, car a més de que no porta cap benefici, hi ha el perill de que en un dia de fort temporal de llevant reboti contra la muralla de contenció del nostre passeig, esgavellant-la. A l'autoritat competent adreçem el nostre prec per a què com més prompte millor accedeixi als nostres desitjos".*

Segons conta Enric Trilla, la fusta fou utilitzada per vestir portes i finestres de moltes cases del poble.

28.- 5 DE MARÇ DE 1937. AVIÓ BREGUET 460 VULTUR

Aquest bombarder francès, dissenyat inicialment per al transport comercial, va ser dissenyat l'any 1933. El govern de la República espanyola l'adquirí el 1935 i el mes de febrer de 1937 aterrava a l'aeròdrom de Celrà per realitzar tasques de vigilància i per fer front al caces feixistes que bombardejaven les poblacions de la rereguarda. Era un bimotor de 14,5 metres de longitud i 4,2 d'altura. Tenia una autonomia de 2.500 km. i arribava a una velocitat de creuer de 300 km/h. Portava una tripulació de sis membres i una càrrega explosiva de més de 1.000 kg

El Breguet que pilotava Ramon Torres.

Dibuix d'un Breguet francès.

La tripulació encarregada del Breguet era la següent: Ramon Torres (capità i primer pilot), Francesc Cabré (tinent i segon pilot), Pere Subirà (observador), Roldán Gómez i Manuel Mateu (metralladors) i Josep Ramon Gener (mecànic). L'enginyer